

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

Η ΕΠΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

Η ΕΠΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

Ι. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΩΓΗ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Η κληρονομική διαδοχή συνίσταται στην μεταβίβαση εκ του νόμου ή εκ διαθήκης του συνόλου των εννόμων σχέσεων του αποβιώσαντος κατά τον χρόνο θανάτου του, σ' ένα ή περισσότερα πρόσωπα (άρθρο 1710 Αστικού Κώδικα), με βασικές προϋποθέσεις τον θάνατο του κληρονομούμενου, την ύπαρξη κληρονόμου, καθώς και την επαγωγή ή κτήση της κληρονομιάς, συντρέχουσες σωρευτικά.

Με τον όρο επαγωγή της κληρονομιάς νοείται η αυτοδίκαιη κτήση της από τον κληρονόμο κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου και, ειδικότερα, η τελευταία χρονικά πρέπει απαραίτητως να συμπίπτει με τον αποχωρισμό της κληρονομιάς από τον κληρονομούμενο και την κλήση του κληρονόμου στην κληρονομία. Βέβαια, κάθε κληρονόμος νομίμως καλούμενος είτε εκ διαθήκης, είτε εξ αδιαθέτου, είτε είναι νόμιμος μεριδούχος, έχει το δικαίωμα εκ του νόμου να αποποιηθεί την επαγόμενη κληρονομία (άρθρο 1847 επ. Αστικού Κώδικα), και ως εκ τούτου, η επαγωγή

εξαρτάται από την διαλυτική αίρεση της αποποίησης. Κατά τον χρόνο που διαρκεί η **τετράμηνη προθεσμία για την αποποίηση της κληρονομίας** (άρθρο 1847 παρ. 1 εδ. α Αστικού Κώδικα), εκκινώντας από το χρονικό σημείο γνώσης της επαγωγής της στον κληρονόμο ή της δημοσίευσης της διαθήκης, ο τελευταίος αποκτά προσωρινό κληρονομικό δικαίωμα, το οποίο οριστικοποιείται μόνο με την πραγματική ή πλασματική αποδοχή της κληρονομίας.

II. ΤΟ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

Δεδομένου πως ο κληρονόμος είναι ο καθολικός, άμεσος διάδοχος του κληρονομούμενου και, συνεπώς, επέχει ευθύνη για τα χρέη της κληρονομίας και με την προσωπική του περιουσία (άρθρο 1901 Αστικού Κώδικα), δύναται, ενόσω διαρκεί η προθεσμία περί αποποίησης της κληρονομίας, να δηλώσει στην γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου ότι την αποδέχεται επ' ωφελεία απογραφής (άρθρο 1902 παρ. 1 Αστικού Κώδικα). Η αποδοχή της κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής αποτρέπει την σύγχυση της κληρονομίας με την προσωπική περιουσία του κληρονόμου, όπου αποχωρίζονται και αποτελούν πλέον χωριστές ομάδες. **Ρητά ο νομοθέτης ορίζει πως η ευθύνη του κληρονόμου εξ απογραφής για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας περιορίζεται μέχρι του ενεργητικού αυτής** (άρθρο 1904 Αστικού Κώδικα). **Η δήλωση περί αποδοχής της κληρονομίας θεωρείται πως έγινε κατά νόμο με το ευεργέτημα της απογραφής, στην περίπτωση των ανηλίκων που βρίσκονται κάτω από την γονική μέριμνα ή τελούν κάτω από επιτροπεία** (άρθρο 1902 παρ. 2 Αστικού Κώδικα).

Εάν ο ανήλικος τελεί υπό γονική μέριμνα, οι γονείς έχουν την δυνατότητα αποδοχής της κληρονομίας για λογαριασμό του και από τον συνδυασμό των αρ. 1526 και 1625 του Αστικού Κώδικα δεν απαιτείται η τήρηση κάποιας διατύπωσης (ΑΠ 410/70 ΝοΒ 18/1189, ΑΠ 111/65 ΝοΒ 13/943, ΑΠ 487/65 ΝοΒ 15/414, ΑΠ 669/67 ΝοΒ 16/257, ΕΙω 3/50 Θ ΞΑ/837), ενώ θεωρείται ότι γίνεται αποδεκτή με το ευεργέτημα της απογραφής (κατά το αρ. 1527 Αστικού Κώδικα).¹ Σε αμφότερες περιπτώσεις και με την προϋπόθεση ότι υπήρχε κηδεμόνας ή επίτροπος κατά το χρόνο της ανηλικότητας και της επαγωγής της κληρονομίας, υφίσταται η υποχρέωση να έχει συνταχθεί η απογραφή μέσα σε ένα χρόνο από την ενηλικίωσή του, ειδάλλως γίνεται κοινός κληρονόμος (Γνμ ΝΣΚρ 4113/1987 ΕΕΝ 1987/876).

Σχετικά με την απογραφή της κληρονομίας που επιβάλλεται ρητά από τον νόμο στον κληρονόμο, που αποδέχθηκε την κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, είναι δικαστική

¹ Όσον αφορά τον τελούντα υπό επιτροπεία ανήλικο, κατά μία άποψη, δεν απαιτείται η τήρηση κάποιας διατύπωσης διότι ο νομοθέτης δεν το αναφέρει ρητά στο αρ. 1625 του Αστικού Κώδικα, σε αντίθεση με άλλη άποψη της νομολογίας που υποστηρίζει την ανάγκη άδειας του εποπτικού συμβουλίου.

απογραφή και αποτελεί αυτοτελές ρυθμιστικό μέτρο με λεπτομερή και ακριβή καταγραφή όλων των στοιχείων της κληρονομίας, η οποία διενεργείται από συμβολαιογράφο κατά τα αρ. 838 επ. ΚΠολΔ (ΜΠρΑθ 3843/2002 ΝοΒ 2003/277, ΠΠρ 6390/93 Αρμ 47/626). Σύμφωνα με τα αρ. 1527 και 1650 Αστικού Κώδικα, η κληρονομία που επάγεται σε ανήλικο, θεωρείται ότι γίνεται πάντοτε με τον όρο της απογραφής, είτε έγινε ρητά, είτε με παραμέληση της προθεσμίας για αποποίηση (ΜΠρΑθ 449/95 Αρμ 50/465, ΜΠρΑθ 4773/92 Αρμ 46/1230, ΜΠρΛαμ 214/85 ΑρχΝ 38/207). Βέβαια το γεγονός αυτό δεν εμποδίζει τους τρίτους, οι οποίοι μπορούν, αλλά δεν έχουν υποχρέωση να αξιώσουν από τον γονέα την σύνταξη απογραφής και να ασκήσουν τις αξιώσεις που είχαν κατά του ανήλικου κληρονόμου εξ απογραφής, ο οποίος ευθύνεται μέχρι του ενεργητικού της κληρονομίας (ΕφΘεσ 2941/89 ΕΛΔ 31/1294). Η μη εμπρόθεσμη σύνταξη της απογραφής μέσα στο πλαίσιο της τετράμηνης προθεσμίας που προβλέπει ο νόμος, έχει ως νόμιμη συνέπεια την έκπτωση από το ευεργέτημα της απογραφής, γεγονός που δεν επέρχεται στην περίπτωση του ανήλικου τέκνου, χωρίς όμως να αποκλείονται οι υποχρεώσεις για αποζημίωση των δανειστών, εφόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις της αδικοπραξίας (ΕφΑθ 2459/83 Αρμ 37/1083, ΕΕΝ 50/634). Αντιθέτως, κατά την διάταξη του αρ. 1912 Αστικού Κώδικα, έκπτωση από το ευεργέτημα της απογραφής επέρχεται όταν ο ανήλικος δεν έχει συντάξει την απογραφή μέσα σε ένα χρόνο αφότου ενηλικιωθεί και επομένως γίνει απεριορίστως ικανός (Ειρκυπ 41/98 ΑρχΝ 50/238, ΜΠρΑθ 3843/2002 ΝοΒ 2003/277).

III. Η ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Στην περίπτωση του ανήλικου κληρονόμου, αρχικά, δεν υφίσταται το δικαίωμα της αποποίησης της κληρονομίας μέχρι και την ενηλικίωσή του. Ο ανήλικος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία με την επαγωγή (ΕΘ 577/65), ακόμη και αν αγνοεί το θάνατο του κληρονομούμενου (ΟΛΑΠ 156/62 ΝοΒ 10/767, ΑΠ 708/73 ΝοΒ 22/142), καθώς το στοιχείο της γνώσης κρίνεται στο πρόσωπο του νόμιμου εκπροσώπου αυτού. Για την αποποίηση κληρονομίας για λογαριασμό ανήλικου πρέπει να υποβληθεί αίτηση από τον εκπροσωπούμενο αυτόν και να χορηγηθεί η σχετική άδεια ύστερα από δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των αρ. 1526, 1647 Αστικού Κώδικα και αρ. 797, 871 ΚΠολΔ, πράγμα που αναστέλλει την τετράμηνη προθεσμία της αποποίησης μέχρι την δημοσίευση της σχετικής απόφασης, λόγω ανωτέρας βίας (ΑΠ 338/2004, ΜΠρΑθ 449/95 Αρμ 50/465).²

² Αξίζει να αναφερθεί πως η αλλοδαπή αποποίηση είναι έγκυρη, κατά το αρ. 11 Αστικού Κώδικα, αν έγινε σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπει το αλλοδαπό δίκαιο, καθώς η δήλωση αποδοχής ανάγεται στον τύπο της αποποίησης και όχι στις ουσιαστικές προϋποθέσεις αυτής.

Εφόσον μέχρι και την ενηλικίωση δεν έγινε αποποίηση της κληρονομίας, και παράλληλα, ο κληρονόμος που ενηλικιώνεται δεν εκπίπτει από το ευεργέτημα της απογραφής λόγω του ότι δεν είχε συνταχθεί απογραφή μέσα σε ένα χρόνο από την ενηλικίωση, δικαιούται, εντός της ετήσιας αυτής προθεσμίας να αποποιηθεί την κληρονομία, σύμφωνα με το αρ. 1912 Αστικού Κώδικα. Η νέα ερμηνευτική διάταξη του αρ. 35 του Ν. 4786/2021 (Φ.Ε.Κ. 43 Α'/23.03.2021), ενέχει ειδική ρύθμιση που ισχύει *ex nunc* σχετικά με τους κληρονόμους που ενηλικιώνονται, καθώς κρίθηκε αναγκαία η προστασία τους, προς άρση πάσης αμφιβολίας ως προς την αληθή βούληση του νομοθέτη³, σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 1 του Συντάγματος και την αιτιολογική έκθεση του νόμου. Επομένως, το ανωτέρω νομικό καθεστώς καλύπτει και την περίπτωση της επαγωγής της κληρονομίας σε ανήλικο κληρονόμο, όπου είχε εκκινήσει η τετράμηνη προθεσμία της αποποίησης, πλην όμως δεν είχε ως τότε παρέλθει άπρακτη.

Ιωάννα Δεληγιάννη

Ασκούμενη Δικηγόρος

³ Κατά την συνδυαστική ερμηνεία των διατάξεων των αρ. 1527, 1847, 1850, 1902, 1903 και 1912 Αστικού Κώδικα, το Σ.τ.Ε. έχει δεχθεί πως στην περίπτωση που οι ανωτέρω εκπρόσωποι του ανήλικου κληρονόμου δεν συντάξουν εμπρόθεσμα την απογραφή, το σχετικό δικαίωμα περιέρχεται στον ενηλικιούμενο κληρονόμο, ο οποίος οφείλει να διενεργήσει την σύνταξη της απογραφής εντός της προθεσμίας του ενός έτους από την ενηλικίωσή του, υπό την διαλυτική αίρεση της εκπτώσεώς του από το ευεργέτημα (Σ.τ.Ε. 1884/2015, 371/2014, 2862/2013). Διαφορετική προσέγγιση έχει ακολουθήσει η νομολογία του Αρείου Πάγου, καθώς έχει κρίνει πως, εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, κατά τα αρ. 1847 και 1850 Αστικού Κώδικα, η τετράμηνη προθεσμία για την αποποίηση τρέχει και κατά των ανήλικων κληρονόμων (ΑΠ 1211/2008, 338/2004, 1087/2011).

